

v objektivu gensko spremenjeni organizmi

Za prehransko varnost bo skrbela tudi hrana iz epruvet

fotografija Jaka Adamič

Tako odločno ali še bolj, kot so bile nekoč posamezne družbene skupine proti Vietnamu ali komunizmu, so danes proti gensko spremenjenim organizmom (GSO). Podatki Eurobarometrove raziskave za leto 2006 kažejo, da imajo GSO na ravni EU le četrtinsko podporo (največjo v Češki republiki in najmanjšo v Luksemburgu), domača raziskava Zveze potrošnikov Slovenije pa je lansko jesen pokazala, da tri četrt Slovencev gensko spremenjene hrane ne bi kupilo, enak delež vprašanih bi se ji odrekel celo v primeru, če bi bila trideset odstotkov cenejša od običajno pridelane hrane. Je to nezaupnica znanstvenikom, ki s spreminjanjem genov v laboratorijih ustvarjajo nove rastline, odporne tudi proti škodljivcem?

Znanstveniki in multinacionalke, ki so lastnice gensko spremenjenih rastlin (GSR), zatrjujejo, da te nimajo nikakršnih negativnih vplivov niti na okolje niti na zdravje ljudi in živali. O tem so bolj ali manj soglasni tudi slovenski strokovnjaki, zlasti agronomi, je pa Slovenija ena redkih evropskih držav, ki ni opravila še nobenega poljskega poskusa, da bi se lahko o tem prepričali tudi na lastne oči.

Tudi margarino smo sprva zavračali

Dr. Borut Bohanec, profesor za žlahtnjenje rastlin in rastlinske biotehnologije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani (BTF), vidi prednosti GSO v tem, da omogočajo prijazno pridelavo, ohranitev humusa v

Tatjana Pihlar

človeštva ne bomo kos s pridelavo hrane zgolj na ekološki in klasični način. In spomni, da je bilo uživanje novih jedi, ki so prihajale na jedilnik človeka, vselej povezano s predsodki, pa naj je šlo za paradižnik, krompir ali margarino. Margarino, denimo, so odkrili leta 1865, uživati pa so jo začeli šele po prvi svetovni vojni. »Zakaj bi bilo z GSO drugače?« se sprašuje Raspor.

Pa je GSO res mogoče primerjati z margarino? Okoljsko naravnani posamezniki iz nevladnih organizacij ne mislijo tako. Prepričani so, da novoustanovljeni organizmi nosijo v sebi celo večjo nevarnost kot jedrska bomba. **Meta Vrhunc**, predsednica Združenja za zdravo Slovenijo, ne verjame »podkupljenim znanstvenikom in politikom, da bi lahko z GSO povečali pridelek, zmanjšali porabo pesticidov in odpravili lakoto po svetu. »Problem, s katerim se soočamo ob vsiljevanju uničevalnih gensko spremenjenih organizmov pri pridelovanju hrane, je izjemna krutost. Je vojna napoved,« je ostra Meta Vrhunc.

Dr. Vladimir Meglič, predstojnik Oddelka za poljedelstvo in semenarstvo na Kmetijskem inštitutu Slovenije, se s takšnimi trditvami ne strinja. »Morda je genska tehnologija dobila negativen prizvok zato, ker so jo komercialno začele uporabljati semenarske hiše in posledično multinacionalke, ne pa javni sektor ali univerze, ki so tehnologijo razvile. Zato so ljudje to povezali z monopolom multinacionalk nad tehnologijo. Nekateri zagovorniki GSO v Sloveniji očitajo, češ da so nas podkupile multina-

Olimpijce bodo pričakali gensko spremenjeni topoli

Dr. Franci Štampar, profesor sadjarstva Biotehniški fakulteti v Ljubljani, ocenjuje, so GSO del normalnega razvoja. »Morda bomo čez dvajset let o njih govorili popolnoma drugače, danes pa smo a priori proti vsaki novosti.« In dodaja, da v sadjarstvu še ni uspešnih gensko spremenjenih kreacij, ker gre za večletne rastline. »Imamo nekaj poskusov, vendar na taki stopnji, da ne moremo govoriti o podobnih rečeh kot pri soji. GSO so nedvomno korak k zagotavljanju prehranske varnosti, vendar niso sterilni. Morda teh rastlin deset let ne bo treba zatirati pred škodljivci, potem pa se odpornost zlomi, se škodljivci prilagodijo. To je začarani krst, sterilnega sveta ne moremo narediti, saj narava svojo pot,« ugotavlja dr. Štampar. Mnoge okrasne rastline pa so po njegovih navedbah že gensko spremenjene: »Imarčudne barve vrtnic ali čudne vrste topolov. Vsa Kitajska je posajena z gensko spremenjenimi topoli, odpornimi proti

Ob uživanju GSO bi se počutil kot gos, ki jo šopajo

Monsanto, proizvajalec semen gensko spremenjene koruze MON 810, ki jo je v EU za zdaj edino dovoljeno gojiti, je sporočil, da te koruze letos v Sloveniji ne bo prodajal. Borisa Frasa, ki kot ekološki kmet gensko spremenjenih organizmov na svojih obdelovalnih površinah ne sme imeti, smo vprašali, ali ga je to obvestilo pomirilo.

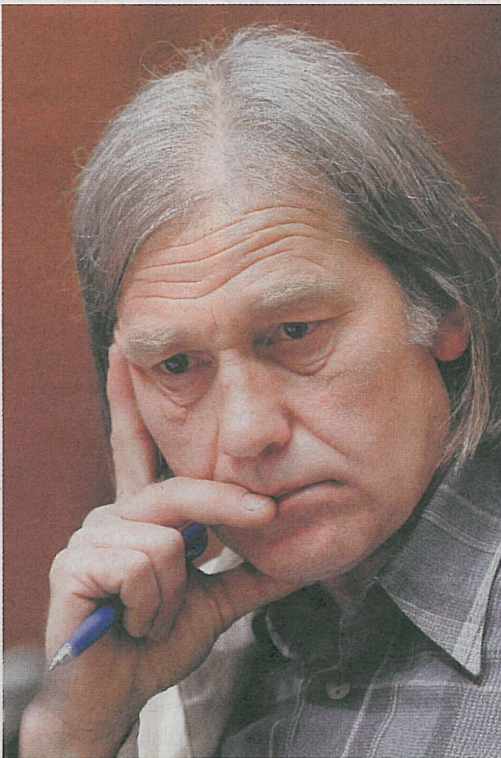
Odgovoril je z nasprotnim vprašanjem: »Mar Monsanto svojo koruzo zdaj že tudi prodaja? Mislim sem, da to počne preko firm, ki se ukvarjajo s prodajo.« Fras zato problem Monsanto in GSO primerja s problemom freske Mrtvaški ples v cerkvi v Hrastovljah, ko pravi: »Tudi tam te nekdo prime za roko, ko si še dojenček, in te vodi skozi vse faze življenja do smrti.«

Fras spomni, da je nekoč enako ravnala Cerkev. »Imela je porodnišnice, sirotišnice, razdeljevala je hrano, ponujala duhovno oskrbo, si zapisovala osebne podatke ljudi, na koncu pa je imela še hiralnico. Torej te je ob rojstvu prijala za roko in te ob smrti izpustila. Enako bo z GSO: njihovi lastniki bodo kmetom prodajali semena za hrano, nato še škropiva zanj, ljudem, ki jo bodo jedli, bodo priskrbeli zdravila, na koncu bo verjetno zanje mala malica odpreti še obrate za predelavo GSO.

Spet nas bodo prijeli za roko in nas ob smrti izpustili. In tega si ne želim, saj je to sprevržena glorifikacija storitev, primerljiva s telefonskimi operaterji, ki ti podarijo telefon, če z njimi skleneš pogodbo, s katero ti nato nakopičijo in drago zaračunajo najrazličnejše storitve. Mislim, da so podobna razmerja tudi pri GSO. Nekdo bi se rad polastil našega delovanja, ne le materializma. In lastniki GSO so na dobri poti, če jim bo svet to seveda dovolil.«

Zakaj ekološki kmetje tako ostro nasprotujete gensko spremenjenim organizmom?

GSO nasprotujejo vsi, zlasti intelektualci, upirajo se jim tudi navadni ljudje. Ekološki kmetje nočemo zganjati histerije, radi bi le dosegli, da se po evropskih, civilizacijskih standardih vzpostavijo takšni pogoji sejanja

GSO, da to ne bo škodljivo za tiste, ki jih nočejo. Ne predstavljam si, kaj bi bilo, če bi se zame, ki živim od neposredne prodaje in sem zato kot odprta knjiga, razširil glas, da so pri meni našli GSO. Propadel bi, a ne le za tisto leto, ampak za vselej, saj bi šli kupci drugam.

Hrano proizvaja človek, kmet, po prosti izbiri. In le tako pridelana, ne prisilna hrana nas je pripeljala do napredka. Ob uživanju GSO bi se počutil, kot da me nekdo prisilno hrani. Počutil bi se kot gos, ki jo šopajo. Zato se ne strinjam s tem, da bi hrano delali v laboratoriju. Nadzorovanje ljudi preko kamer se mi zdi zanemarljivo v primerjavi s tem, da bi v laboratorijih nadzorovali našo hrano, kajti tako kot lahko spremenijo genom proti žuželki, ga lahko tudi proti spolni sli, na primer.

Dopuščate, da bi, denimo čez deset let, znanstvena spoznanja prišla tako daleč, da bi GSO postali nekaj samoumevnega?

Čez deset let še ne, čez petdeset morda. Eden glavnih problemov je namreč množenje prebivalstva, ob tem pa še dejstvo, da bi povsod po

svetu radi imeli enako visok standard. Razvoj olimpijskih kategorij višje, hitreje, močnejše nas vodi do roba, s katerega bomo videli, kaj je spodaj. Zdaj tega še ne vidimo, zakaj se ne bi torej borili proti temu, kajti opozorila znanstvenikov glede okoljskih težav so zelo jasna. Tudi GSO jih povzročajo, saj njihovo gojenje pomeni plantažno, potratno kmetijstvo, ki predvideva več vsega: dobička, pridelka...

Nekateri znanstveniki trdijo, da bi se z GSO svet obvaroval lakote.

Zakaj potem v desetih letih nismo prišli niti koraka naprej, kvečjemu smo jih naredili deset nazaj?! Zakaj je svet vedno bolj lačen? Zato, ker je kapital v nerazvite predele prinesel plantažno kmetovanje, ki je tamkajšnje prebivalstvo pripeljalo pod slamo, v geta. In GSO tega ne bodo popravili. Ti ljudje morajo imeti voljo in dostop do dela ali pa vsaj lasten vrt, da si lahko hrano sami pridelajo.

Se vam zdi Evropska unija ustrezno organizirana, saj vidimo, da Slovenija glede GSO skorajda nima pravice, da bi se samostojno odločala?

EU je, žal, v enakem položaju, kot je bila Slovenija v nekdani Jugoslaviji. Takrat so Makedonci brez načrtov na veliko sadili jagode, breskve, vinsko trto in češnje ter potem izsiljevali Slovence, rekoč: vzamemo Gorenjeve izdelke, če boste vi od nas kupili jagode. Slovenija je popuščala in že takrat slabila svoje kmetijstvo. Brazilija, denimo, pa zdaj izsiljuje EU v slogu: od vas vzamemo toliko in toliko mercedesov, če vi dovolite GSO za krmo živali... Toda takšna izsiljevanja niso vredna naše civilizacijske stopnje.

biti, zato opozarjamo tudi na pozitivne plati GSO, saj lahko zmanjšajo uporabo fitofarmacevtskih sredstev in izboljšajo kakovost pridelka. GSO (gensko spremenjene rastline) se lahko uporabljajo tudi za industrijske namene in so orodje, s katerim lahko dokaj hitro odgovorimo na probleme, ki nas še danes mučijo, tudi na podnebne spremembe,« se na očitke odziva Meglič.

Ekološki čebelarji za izginjanje čebel v gojenju GSO

Priljubljen gojenje GSO so zaskrbljeni slovenski čebelarji. **Uroš Auguštin**, svetovalec za tehnologijo čebelarstva, opozarja, da so strokovnjaki in znanstveniki, ki kot zdaj v zvezi z GSO v preteklosti že zagotavljali, da škropljenje poljščin z DDT ni škodljivo, a so kasneje kljub temu umirali za rakom. Podobna zgodba je bila po njegovem z boleznijo norih krav posledico uporabe mesno-kostne moke v hrani živali, zato Auguštin ocenjuje, da je le ašanje časa, kdaj se bo tudi pri gojenju GSO razkala temnejša plat tega početja. V ZDA, kjer je gojenje obdelovalnih površin z GSO, so čebelarji prav zaradi astline že začeli kriviti za množično izginjanje čebeljih družin. »Čebele ne ločijo med naravnimi in gensko spremenjenimi rastlinami, zato se bo z gojenjem opravevanjem cvetni prah z GSO posevno nadzorovano širil,« se boji Auguštin in opozarja, da je delo, ki ga čebele opravijo z opravevanjem, v Sloveniji ovrednoteno na okoli sto milijonov evrov.

Marka Debeljaka, znanstvenega sodelavca Inštituta Jožef Stefan in predavatelja ekologije na Uni-

Dr. Marko Debeljak, znanstvenik ekolog
»Raziskave o vplivih GSO na okolje, živali in človeka potekajo, vendar v nezadostnem obsegu. Ekologi na to vseskozi opozarjamo tako evropsko komisijo kot tudi domače javne vire financiranja.«

Borut Sajovic, poslanec
»Skrbi me, saj sta žena in hči vegetarijanki in pojedla precej soje, več kot polovica svetovne pridelave soje pa je gensko spremenjena. Moram reči, da mi je tudi kečap kdaj pa kdaj sumljiv, da je v njem gensko spremenjeni paradižnik.«

verziji v Novi Gorici, strah v povezavi z GSO ne preseneča. »Ljudi je strah stvari, ki jih ne poznajo, sploh kadar čutijo, da jim te ogrožajo zdravje in okolje, v katerem živijo. Zato je pri odnosu splošne javnosti do gojenja gensko spremenjenih organizmov in njihove uporabe v prehrani živali in ljudi povsem normalno, da pride do pojavnosti splošnega dvoma in negotovosti ter do bolj ali manj prikritega strahu. To na žalost lahko pomeni dvojce: da znanosti ni uporabila pravega pristopa pri obveščanju javnosti o GSO ali da ne razpolaga z dovolj trdnimi dokazi o zdravju in okolju neškodljivih vplivih GSO.«

Meta Vrhunc, predsednica nevladnega združenja
»Združenja za zdravo Slovenijo
Kako se lahko gensko spremenjeni riž, ki ni dobil niti dovoljenja za živalsko krmo, pojavi na policah naših trgovin? Pol vojske in policije bi morali dati v inšpekcijo, če bi hoteli ta področja kolikor toliko nadzorovati.«

Dr. Debeljak je prepričan, da bi si lahko o GSO nalili čistega vina šele takrat, ko bo glede tega vsaj znotraj znanstvenih krogov dosežen vsesplošen konsenz. »Žal ga še ni in moje osebno mnenje je, da bomo to točko zelo težko dosegli. Znanost se je namreč v primeru GSO razcepila na dve skupini. Prvi pripadajo kolegi, ki se ukvarjajo z ustvarjanjem življenjskih konstruktov, drugo, ki ji pripadam tudi sam, pa sestavljajo kolegi, s katerimi kritično preverjamo odnose med GSO in naravnim okoljem. Seveda kolege iz prve skupine velikokrat prevzame pretiran občutek moči, ki ga dobijo z uspešnim laboratorij-

GSO prihajajo v Slovenijo s sojo

V EU in s tem tudi v Sloveniji so v živilih in živalski krmi za zdaj dovoljene gensko spremenjene soja, nekaj vrst koruze in oljna ogrščica. Če živila vsebujejo več kot 0,9 odstotka določljivih GSO, mora biti to na embalaži označeno, da ima potrošnik pravico izbire. V lanski anketi Zveze potrošnikov Slovenije je kar 80 odstotkov vprašanih Slovencev odgovorilo, da ne bi kupili mesa živali, krmljene z GSO. A jih je večina to že kdaj storila, kajti kar tretjina svetovne pridelave koruze je že gensko spremenjene, pri soji je ta delež kar 62 odstotkov, Slovenija pa je samo leta 2006 uvozila okoli 100.000 ton sojinih tropin za proizvodnjo krme.

skim 'ustvarjanjem' življenja. Ta občutek popolnega nadzora potem poskušajo prenesti tudi na raven odnosa GSO do naravnega okolja. Življenje pa, žal, ni ustvarjeno za epruveto, ampak za povezave z drugimi živimi in neživimi dejavniki okolja z namenom ohranjanja življenja kot fenomena.«

»Rad bi slišal, kaj pravi stroka«

Branko Majerič kmetuje na Ptujskem polju in gojenju GSO ne nasprotuje a priori, priznava pa, da ima o tem veliko premalo strokovnega znanja. »Sem za to, da je treba pri proizvodnji hrane najprej upoštevati naravne procese (kolobar, naravne danoosti), šele nato razmišljati o GSO. Če bi ugotovil, da me lahko gensko spremenjena korusa obvaruje pred koruznim hroščem in mi tako ne bo treba uporabljati pesticidov, bi zelo resno razmislil, kaj storiti. A najprej bi rad slišal argumente stroke za in proti GSO, šele potem bi se odločil. Strokovnjakom v tem primeru verjamem bolj kot predstavnikom nevladnih organizacij. Ti so v primeru GSO sicer najglasnejši, a so nekateri med njimi predrzni in stvari preveč posplošujejo,« nevladnikom očita Majerič.

Vendar pa korusa, ki bi bila odporna proti koruznemu hrošču, ki se hitro širi tudi po Sloveniji, ta kmet vsaj še nekaj časa ne bo mogel gojiti, tudi če bi jo želel.

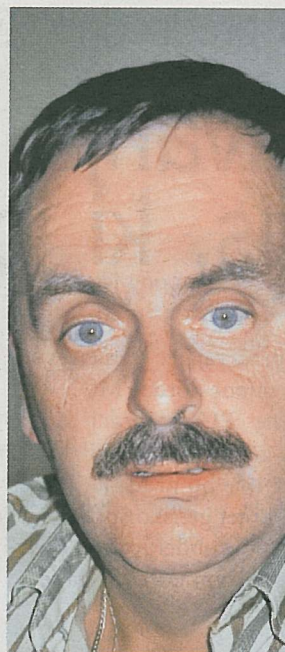

Branko Virag, vodja poljedelstva v Panviti, o tem, ali bi sejali GSO »Če se bo s strokovnega vidika izkazalo, da ni negativnih vplivov niti na okolje niti na hrano, bi poslovni interes vsekakor bil. Toda za zdaj te potrebe ni in mislim, da je nekaj let še ne bo.«

V državah EU ima namreč za zdaj dovoljenje za gojenje le korusa MON 810 proizvajalca Monsanto, s katero se marsikje po svetu (zlasti v ZDA, Južni Ameriki in Španiji) bojujejo proti koruzni večči. **Dr. Jelka Šuštar Vozlič**, raziskovalka za genetiko in žlahtnjenje rastlin s Kmetijskega inštituta Slovenije, pravi, da ta sorta koruze za slovenski trg trenutno ni zanimiva, ker koruzna večča ne povzroča ekonomsko pomembne škode.

»Večji napad večče beležijo edino v Vipavski dolini, kjer pa so površine s koruso majhne in se proti njej lahko borijo s sortami, pridobljenimi na klasičen način. Obstoječe sorte koruze, požlahtnjene na klasičen način, pa niso odporne proti koruznemu hrošču,« pojasnjuje dr. Šuštar Vozličeva.

Kmetijsko ministrstvo je že lani pripravilo zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z drugimi kmetijskimi rastlinami, da bi odpravilo nered, ki zdaj vlada na tem področju. Trikrat ga je že poslalo tudi v potrditev evropski komisiji, ki pa zakonu še vedno ni prižgala zelene luči, ker da je preveč omejevalen do tistih, ki bi želeli gojiti GSO. Kmet bi namreč moral skleniti pisni dogovor s sosedom, da mu dovoli pridelavo GSO. Ker zakon gotovo ne bo sprejet v času te vlade, so opozicijske stranke skupaj z nekaterimi nevladnimi organizacijami ta teden premierja

Branko Majerič, kmet »GSO najglasneje nasprotujejo nevladne organizacije, med kmeti pa bi težko na hitro našli koga, ki bi bil odločno za ali proti, saj imamo premalo strokovnih informacij. Zato ne bi bilo napak, če bi se v javnosti najprej pojavila le stroka in glede GSO razčistila med sabo.«

Dr. Vladimir Meglič, raziskovalec agronom »Genska tehnologija je le ena od metod, se uporabljajo p žlahtnjenju rast Tudi zelo veliko zdravil imamo, so produkt GSO Inzulin je že tak Če bi pridelovar GSR prepoveda bomo prepoved uporabo GSO ti v farmaciji in medicini?«

V Avstriji odločno proti GSO

Gojenju GSO poleg Francije nasprotujejo še nekatere evropske države.

Najodločneje Avstrija, ki pri prepovedi vztraja že deset let, odkar je v EU dovoljeno pridelovati gensko spremenjeno koruso MON 810. Začasno prepoved so uveljavile tudi Madžarska, Poljska in Grčija, Romunija naj bi jo še ta mesec, v Nemčiji je veljala na začetku leta 2007, zdaj pa imajo koruso MON 810 posejano na okoli tri tisoč hektarjih, v Evropi nasploh pa je gensko spremenjena korusa lani rasla na 110.000 hektarjih površin (v Španiji na 75.000, v Franciji na 25.000, sledile so Češka, Portugalska, Nemčija...). V svetu je z GSO posejanih 102 milijona hektarjev površin, največ v ZDA, Argentini, Braziliji, Kanadi in Kitajski, med pridelovalke pa se je letos prvič vpisala tudi Avstralija.

Janeza Janšo pozvale, naj ministra za okolje Jan Podobnika »dregne pod rebra«, da bi uveljavil v nostni pridržek, s katerim bi gojenje GSO v Slove do sprejetja omenjenega zakona prepovedali.

Okoljsko ministrstvo je sporočilo, da bo odgovor tem znan predvidoma do 11. aprila, ko se bo do to vprašanja opredelil znanstveni odbor za namer sproščanje GSO v okolje in dajanje izdelkov na tr Sloveniji, a je ministrstvo, kot kaže, prehitelo sa sebe. **Dr. Branka Javornik**, predsednica omenjen ga odbora, namreč pravi, da se bodo njegovi čl sestali šele 15. aprila in se takrat javno opredelili uveljavitve varnostnega pridržka, pogoj zanj pa je, država, ki ga uveljavlja, posreduje nova spoznanj GSO.

Slovenski znanstveniki imajo na mizi mnenje sproščanju koruze MON 810 v Franciji, ki ga decembra lani pripravila z odlokom na ravni drža ustanovljena posebna komisija. Na njegovi podl je Francija, ki je koruso MON 810 lani gojila na ok 25.000 hektarjih površin, gojenje začasno prepov dala. Francoski znanstveni odbor za sproščanje G v okolje se s to prepovedjo menda ne strinja, a bo j njej ostalo, saj ima velikega zagovornika – predse nika Nicolasa Sarkozyja.

Dr. Branka Javornik profesorica genetike in biotehnologije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani

Očitek, da smo znanstveniki podkupljeni, se mi zdi nesramen

Zakaj v Evropi tolikšen odpor proti GSO, smo vprašali biotehnologinjo dr. Branko Javornik, ki takole odgovarja: »V polovici sveta se te rastline uporabljajo, z njimi se prehranjujejo in ljudje so zadovoljni. V Evropi pa so GSO močno izpostavljena tema, zato so zelo primerno orodje politike, po drugi strani jih imajo tudi nevladne organizacije za eno od pomembnih področij svojega delovanja. Njihovo delo, torej tudi kampanje proti GSO, pa je financirano iz dotacij ali denarno dobro podprti projektov.«

Toda nevladne organizacije očitajo znanstvenikom, da ste podkupljeni, da vas financirajo multinacionalke, ki proizvajajo GSO.

Ta očitek o podkupovanju se mi zdi nesramen. Z GSO se ukvarjam zato, ker raziskujem na področju biotehnologije, ker jo poučujem na fakulteti in ker je to izjemno zanimivo področje. V javne razprave se vključujem zato, ker me zelo moti, da se v zvezi z GSO širijo polresnice in zavajanja. Tudi nimam občutka, da bi GSO pri nas nasprotovali kmetje na splošno. Nasprotujejo jim predvsem ekološki kmetje, saj v svojem kmetovanju ne smejo imeti GSO. Jasno je, da se zelo bojijo tudi za svoje dvojne subvencije, GSO pa so jim poleg tega poligon, na katerem želijo poudarjati, kako so njihovi proizvodi naravni, boljši, bolj zdravi od drugih. Toda dokazov za to ne poznam.

Katera gensko spremenjena rastlina bi bila, če bi bilo njeno gojenje v EU dovoljeno, primerna tudi za slovenske razmere?

To je gotovo sorta koruze, odporna proti koruznemu hrošču, ki se tudi pri nas širi. Sicer pa Slovenije

saj je zelo pomembno, kako se z njo ravna. V nasprotju s koruso, ki v naravi nima divjih sorodnikov in se zato lahko križa le s koruso, jih oljna ogrščica ima, zato bi se ob neustrezni kmetijski praksi lahko križala z njimi.

Ker je v EU za zdaj dovoljeno gojiti le koruso, odporno proti večči, s katero pa pri nas ni težav, moratorija za gojenje GSO ne potrebujemo. Moratorij je prepoved, kar bi pomenilo, da GSO prepovedujemo zato, ker se jih bojimo. Sama zagovarjam stališče, da imamo o GSO dovolj znanja in da smo lahko odprti in sami izbiramo, kaj želimo gojiti, namesto da smo prestrašeni in se zapiramo.

Še nobena reč na ravni EU ni naletela na toliko odpora kot prav GSO. Zakaj?

To ne drži, saj nevladne organizacije in mediji prikazujejo le eno, negativno plat. Lahko vam, na primer, pokažem pozitivno mnenje nizozemskega znanstvenega odbora za sproščanje GSO v okolje. Prav tako ni bilo nikjer slišati, da je novembra lani Evropska zveza za biotehnologijo javno objavila resne ugovore in pomisleke na negativne izjave evropskega komisarja za okolje Stavrosa Dimasa v zvezi z GSO. Mediji prispevke znanstvenikov v prid GSO zavračate, ker je pozitivna informacija za vas dolgočasna. Nevladne organizacije se po drugi strani na treningih urijo, kako morajo komunicirati z javnostjo, saj je to njihov glavni posel. Znanstveniki smo po tej plati, žal, veliko manj uspešni.

Če bi se čez dvajset let izkazalo, da so GSO škodljivi, boste imeli slabo vest, da ste jih zagovarjali?

Težko bi imela slabo vest. Znanstveniki se sprašuje-

kaže, da bi jih GSO imeli. Koruso MON 810 v Evropi gojijo že deset let in v tem času se ni pokazali nobeni negativni učinki. GSO se zd nekaj strašnega, toda kdor pozna to področje, da obstaja cela vrsta zdravju in okolju koristn aplikacij, katerih uporaba pa zaradi stalnih ugovorov še zdaj ni zaživel. Kdo ima torej lahko slabo vest?

Ste med redkimi v Sloveniji, ki javno zagovarjate GSO. Se vam zdi, da ste zaradi tega osovraženi?

O tem, kar govorim, sem trdno prepričana, zato morem ravnati drugače. Marsikaj mi očitajo, a ji tega ne zamerim. Imam pa tudi dobre izkušnje. Odzivi na moj nedavni nastop v Odmevih T Slovenija so bili zelo dobri. Moj frizer, na primer, rekel: »Izvedel sem nekaj novega, za kar sem va hvaležen.« Sestra v ambulanti pa je dejala: »Ze sem zadovoljna, da so pri nas še kakšne pametne ženske.« O GSO se bo zato treba več pogovarja predvsem pozitivno.

Politiki in nevladne organizacije od okoljskega ministra Janeza Podobnika zahtevajo začasno prepoved gojenja GSO. Kako bi vi ravnali na njegovem mestu?

Kako bi jaz ravnala, verjetno ni težko uganiti, kar bo ravnal minister Podobnik, pa ne vem. Znanstveni odbor za sproščanje GSO v okolje, katere predsednica sem, deluje že drugi mandat, imenovala nas je vlada, tehnično pa sodimo pod okoljski ministrstvo. Izdajamo strokovna mnenja za različne odobritvene postopke, ki se sprejemajo na ravni EU. Ta strokovna mnenja politiki upoštevajo ali j tudi ne. Odločitve, povezane z GSO, so v t-